

Een prachtig nat stukje Frankrijk

De Brenne is een rijk vogelgebied

De Brenne, een prachtig stukje nat Frankrijk, met een zeer rijke natuur en nog niet ontdekt door de buitenlandse toerist.

Vlak onder Parijs ligt een groot laagland van zacht en vruchtbaar kalksteen. Ontelbare stroompjes en rivieren stromen richting de koningin van alle franse rivieren, de Loire.

Deze streek wordt gedomineerd door boerenland maar sommige delen zijn ontsnapt aan de moderne ontwikkelingen en behielden een traditionele uitstraling met een exceptioneel hoge natuurlijke rijkdom.

De belangrijkste gebieden zijn de me-

Net onder Parijs: waarschuwingborden voor overstekende schildpadden.

reengebieden van de Brenne en Sologne. Bloemrijke weilanden, droge heidevelden, schitterende eikenbossen en duizenden meren vormen samen een van de meest belangrijke 'wetlands' van Frankrijk.

In de reeks 'Crossbill Guides', uitgegeven door de KNNV verscheen het boekje 'Loire Valley' met als ondertitel 'Loire, Brenne and Sologne - France'. Deze gids is onderdeel van een reeks gidsen, die belangrijke Europese natuurgebieden beschrijft voor de natuurliefhebber en de natuurtoerist.

Al deze gidsen zijn opvallend gedetailleerd en samengesteld met plaatselijke natuurexperts.

Er worden tientallen wandelingen, fiets- en autotochten beschreven die zeer de moeite waard zijn en je langs bijzondere plekken voeren. De reeks voert u van Fins Lapland tot de Spaanse Extremadura en van de Poolse Biebrza Moerassen tot de Franse Cevennes. Onderstaand artikel beschrijft het mooie gebied van de Brenne.

Een gebied van wel 3000 meren

De Brenne, een gebied van meertjes, heidevelden, bossen en heuvels heeft zijn huidige vorm in de middeleeuwen gekregen. De mens groef de meren om het zompige gebied te ontwateren en de meren zijn later, tot op de dag van vandaag, voor de viskwekerij gebruikt.

Via de D750, langs de rivier de Creuse

komen we het gebied binnen. Boven het plaatsje le Blanc, midden in de Brenne ontwaren we op de kaart een 'natuur-camping' vlak bij het dorpje La Gabrière. Het enige sanitair blijkt een klein toiletgebouw met talloze nesten van boeren- en huiszwaluwen door elkaar heen. Er staan slechts twee campers en een tentje maar de schaduwrijke plek onder de naar schatting honderd jaar oude eik met een kroon van 15 meter doorsnee is nog vrij.

De auto zullen we meer dan een week niet meer starten en we verplaatsen ons lopend en fietsend. Heerlijk als de temperatuur zich rond de 30 graden Celsius beweegt. De camping is vrij te betreden en afgerekend moet worden bij het plaatselijke restaurant dat op een steenworp afstand van het terreintje ligt. Kosten: € 9,- per nacht voor

twee personen en een camper met gebruik van elektriciteit.

Het restaurant blijkt een voltreffer; het zit elke avond vol en dat in een gehucht met een handvol huizen. Het eten is er prima.

Elke dag in de benen

We besluiten elke dag een wandel- of fietstocht uit het gidsje de 'Loire Valley' te doen: als eerste route 13, een fietstocht van 39 kilometer door het noordelijk gedeelte van de Brenne. Vlak voor het beginpunt wippen we even het 'Maison de la Nature' binnen voor een detailkaart van de Brenne en werpen een blik op de fraaie expositieruimte. Daarna naar Mezières, het beginpunt. Onderweg zien we Grote en Kleine Zilverreiger, Purperreiger, meerdere Buizerden, Zwarte Wouw en Torenvalk.

De Brenne biedt een schitterend landschap.

Nestje jonge **HUISZWALUWEN**. Foto's: Tom van den Boomen

Ook kleine zangers als Vink en Zwartkop en op het water vooralsnog Tafel-eend, Meerkoet en Georde Fuut.

In de middag fietsen we naar het noorden door een groot eikenbos en zien zeven edelherten, die voor ons de benen nemen. Uit het bos cirkelen tot onze verbazing twee Zwarte Ooievaars in de middagzon heen en weer over onze hoofden. Deze vogel is een kopie van de witte, maar dan met een zwart verkleed. Iets verderop is een afslag naar het 'Étang Vieux'- 'het Oude Meer'- waar we via een pas aangelegde stenen trap het meer kunnen betreden voor een koele duik.

In de struiken langs de weg ontdekken we Grauwe Klauwier, Grijsz Gors en Geelgors, soorten die je in Nederland bijna niet meer tegenkomt. Het landschap is fraai en doet ouderwets aan. Veel landerijen zijn afgezet met hagen en bomenrijen en ook knotbomen zijn hier normaal.

De laatste weg naar ons beginpunt is een saaie, maar in de telefoondraden en televisiemasten op de huizen zingen

meerdere Europese Kanaries. Op de weg naar onze camping staan waarschuwingsborden voor overstekende schildpadden. Borden die ik nooit eerder heb gezien.

Meerdere hoogtepunten

Die week doen we meerdere tochten en elke tocht had wel hoogtepunten, zoals de Dwergarend, die we 's ochtends vroeg tijdens een fietstocht betrapten op een die nacht doodgereden beverrat, een planteneter zo groot als een middelgrote hond. Toen we te dichtbij kwamen vloog de arend weg met een sliert van ingewanden van de rat achter zich aan. Hij leek op een lichte Buizerd met zwartomrande vleugels en donkere slagpenen. Langs de weg zongen Wielewalen in de toppen van de populieren.

Een ander hoogtepunt is de Slangarend, die we tijdens onze wandeling Route 14: 'Chérine Nature Reserve' in de middag vlakbij de vogelobservatiehut nr.6 in de lucht zien 'staan'. Omdat het gidsje er al over rept, zijn we extra attent en wie schetst onze verbazing als we boven het in het boekje omschreven

gebied inderdaad een Slangenarend prachtig stil zien staan tegen de wind in, staart naar beneden. We staan perplex van deze ongelooflijke aankondiging.

Tony Williams, medeauteur van het boek, die we die avond ontmoeten in het 'Maison de la Nature' vertelt ons dat de arend hier al jaren achtereen broedt en dat de plek waar wij hem zagen zijn favoriete jachtgebied is! Vandaar...

Een oeroud landschap

Een van de drie wandelingen die we deden willen we u niet onthouden: route 15 'Along lake Blizon', een schitterende wandeling over weinig gebruikte paden. Duur: 4 uur, omschreven als makkelijk. Deze route munt uit door de vele wilde bloemen, insecten en de vele vogels. We fietsen vanaf de camping naar het gehucht Le Blizon waar de wandeling begint. Direct bij de start moet je volgens de gids al opletten want hier rusten vaak Kwakken - een reiger-soort - in de bomen en jagen Zwarte Wouwen langs de oevers.

En inderdaad, de in Nederland zeer zeldzame Kwak zit hier met enkele exemplaren in een reusachtige eik en langs het meer jagen de zwarte roofvogels, zoals beloofd.

We wandelen door een zeer oud aandoend landschap van bosjes, reusachtige eiken, hooiland, bloemenweiden met af en toe een beek en een poel. Veel bloeiende planten en orchideën zoals de harlekijn en de gewone tongorchis trekken vele vlinders aan. Boompieper, Zwartkop, Bergfluit en Orpheusspotvogel horen we regelmatig en er vliegt een mannetje Goudvink over.

Op het pad naar het Gorgeat-meer vinden we meerdere gepredeerde nesten van de Europese moerasschildpad die we al vaker zagen rusten op boomstronken in het water. De leeggegeten eieren liggen in het rond (optioneel: foto) en bij

het nest in de grond vinden we drie vos-senkeutels. Volgens het boekje worden de nesten - een simpel gat in de grond - nadat de eieren zijn gelegd weer dichtgemaakt door de schildpad en vervolgens gepredeerd door vossen, wilde katten, everzwijnen en zelfs Hoppen.

Langs het meer Buret vinden we veel wroetplekken van everzwijnen die de eikels van de vorige herfst opzoeken. In het bos zien we vanaf het pad een plek die nog geheel onder water staat en hier zijn overall verse sporen van zwijnen te zien. Overdag zitten de zwijnen in de dichte ondoordringbare bush en we stuiten meerdere keren op looppaden en ingangen in de bush die te groot zijn voor vos of das. Geel- en Cirlgors zingen in de struiken. De hele wandeling komen we geen sterveling tegen, ook niet in de fraaie vogelhut op het eind van de wandeling met uitzicht op een grote aalscholverkolonie in het meer Massé. Zelden maakten we zo'n fraaie afwisselende wandeling met zoveel sporen van wild en zoveel verschillende vogels.

We verbleven een volle week in de Brenne en verveelden ons geen moment. Op de andere tochten, die we hier niet beschreven, zagen we nog schitterende tafereelen zoals grote aantallen Witwangsters die in verschillende meren op enorme bloeiende waterlelievelden broedden.

Of de groepjes Koereigers die tussen de witte en bruine limousins achter de insecten aanjoegen, die door de koeienpotten werden opgeschrikt. En bij veel meren staan schitterende vogelkijkhutten, waar je heerlijk in de schaduw van de natuur kan genieten.

We genoten van de rust, het weer, de natuur en de franse gemoedelijkheid in een gebied waarvan we het bestaan niet hadden vermoed.

■ *Tom van den Boomen*